

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ : การวิเคราะห์อภิธานและการวิเคราะห์เนื้อหา

A Synthesis of Researches on Teaching for Transfer : Meta-Analysis and Content Analysis

ประยูร บุญไช้¹

Prayoon Boonchai¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ลักษณะและปริมาณงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 3) วิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ที่พิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543–2565 จากฐานข้อมูล ThaiLIS และ ThaiJo จำนวน 65 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และ 2) แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย การคำนวณค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยใช้สูตรของ Glass การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบความแตกต่างของขนาดอิทธิพลใช้สูตรของ Kruskal-Wallis Test และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า

1. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้จำนวน 65 เรื่อง ประกอบด้วยงานวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 60 เรื่อง และงานวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 5 เรื่อง และงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง
2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า
 - 2.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่มวิธีการที่ต่างกันส่งผลต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 - 2.2 ระดับชั้นการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างกับค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ผลการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) กระบวนการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ และ 3) การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, Assistance Professor, Ph.D., Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ประยูร บุญไช้, prayoonboonchai@gmail.com

รับเมื่อ 26 ธันวาคม 2566 แก้ไข 27 ธันวาคม 2566 เผยแพร่ 28 ธันวาคม 2566

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) analyze the features of the research studies, 2) compare the difference in the effect size of the research studies on teaching methods for transfer affecting the learning transfer of students, and 3) analyze content of the research on teaching for transfer. The subjects were 65 research reports published during the years 2000–2022 on the ThaiLIS and ThaiJo database. The research instruments consisted of 1) a research quality evaluation form and 2) a form to record the features of the research studies. To measure the research effect size, Glass's formula was employed. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Kruskal–Wallis Test for the difference comparison of the research effect size. Qualitative data were analyzed using content analysis.

The results of research synthesis were as follows:

1. The 65 studies composed of 60 quantitative studies and 5 qualitative studies. Most of them were experimental research.

2. The comparative analysis of the differences in the effect size of the teaching methods affecting on learning transfer revealed that

2.1 The effect size of the teaching methods showed no differences.

2.2 The level of the sample group and the effect sizes of the teaching methods affecting learning transfer showed no differences.

3. The results of content analysis found that important elements in teaching for effective transfer included: 1) the process of transferring student learning, 2) organizing learning activities to enable students to transfer learning, and 3) organizing a learning environment to promote learning transfer among students.

Keywords: Synthesis of researches, Teaching for transfer

ภูมิหลัง

การจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ โดยการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยมีการออกแบบการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและคุณค่า สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสม และการประเมินการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2565, หน้า 87) ซึ่งจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการเรียนรู้ คือ การที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากชั้นเรียนไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น ครูจึงต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ

ชีวิตจริงของผู้เรียน เพื่อให้เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้สู่บริบทในชีวิตประจำวัน (Mohming et al., 2017, pp. 134–135) ดังนั้น เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว ในสถานการณ์ใหม่ เช่น ในชีวิตประจำวัน ในครอบครัว ในชุมชน ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติ หรือทำได้สำเร็จโดย บูรณาการความรู้ ทักษะ โดยมีอุปนิสัย และเจตคติเป็นแรงผลักดัน แล้วสามารถสร้างผลผลิต หรือปฏิบัติภาระงานได้สำเร็จระดับหนึ่ง เรียกว่า ผู้เรียนมีสมรรถนะ ซึ่งผลผลิตที่สร้างจากการเรียนรู้ เรียกว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้อันสะท้อนการมีสมรรถนะ หรือศักยภาพของผู้เรียน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, พเยาว์ ยินดีสุข และพรเทพ จันทราอุกฤษฏ์, 2566, หน้า 39)

การถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้จากการเรียนรู้เดิมไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ หรือสถานการณ์ใหม่ ๆ การถ่ายโอนการเรียนรู้จึงถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนในด้านกระบวนการคิด การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ด้วยการบูรณาการความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ แต่การเรียนรู้ที่มีมาก่อนจะช่วยให้การเรียนรู้สิ่งใหม่ได้เร็วยิ่งขึ้นหรือช้าลงก็ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนในการจัดระเบียบการเรียนรู้ของตน ซึ่งครูจะต้องทำหน้าที่ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2564, หน้า 700; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2565, หน้า 280; ลีญาพร กันตารณวัฒน์, 2563, หน้า 101)

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Teaching for transfer) นับเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ครูจะได้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์และแก้ปัญหาได้ ในการจัดการเรียนการสอนจะต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับสิ่งที่มีอยู่ในโครงสร้างทางปัญญา มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ จึงควรใช้รูปแบบ วิธีการแนวทาง ตลอดจนเทคนิควิธีที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ การประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ที่มีความหมาย และสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนเป็นสำคัญ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2565, หน้า 284-285; ฮารี พันธุ์มณี, 2544, หน้า 14; พรรณี ชูทัย เจนจิต, 2550, หน้า 306) และจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ พบว่า ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2542 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน มีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้จำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสังเคราะห์เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อไป

การสังเคราะห์งานวิจัย (Synthesis of researches) เป็นระเบียบวิธีการวิจัยแบบหนึ่งที่ศึกษา สังเคราะห์รายงานการวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อหาข้อสรุปจากผลวิจัย และอธิบายความแตกต่างระหว่างงานวิจัย

โดยการนำคุณลักษณะของงานวิจัยมาเป็นตัวแปรในการอธิบายสามารถใช้วิธีการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะโดยการพรรณนาสรุป และการสังเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ผลจากงานวิจัยแต่ละเรื่องที่ปรับให้เป็นดัชนีมาตรฐาน (ศิริยุพา พูลสุวรรณ, 2555, หน้า 13)

การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิมาน (Meta-Analysis) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกันโดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปที่มีความกว้างขวาง ลุ่มลึกกว่าผลงานวิจัยแต่ละเรื่อง ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์อภิมานคือ ดัชนีมาตรฐาน (Standard index) ได้แก่ ขนาดอิทธิพล (Effect size) หมายถึง ค่าสถิติที่บอกขนาดของอิทธิพลของตัวแปรจัดกระทำ (Treatment) หรือตัวแปรต้น (Independent variable) ที่มีต่อตัวแปรตาม (Dependent variable) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) หมายถึง ค่าสถิติบอกขนาดและทิศทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม และข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับรูปเล่ม การจัดทำรายงานการวิจัย ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย และข้อมูลด้านวิธีการวิจัย หน่วยการวิเคราะห์ คือ งานวิจัยหรือการทดสอบสมมติฐาน จุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์แยกได้เป็น 2 ประการ ประการแรกคือ การสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับดัชนีมาตรฐาน ประการที่สอง คือ การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรปรับกับดัชนีมาตรฐาน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 44; สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2561, หน้า 126)

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณลักษณะที่ผู้วิจัยต้องบรรยายให้เห็นความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างผลวิจัย ซึ่งต้องทำการสรุปด้วยความเที่ยงธรรม เป็นวิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้กระบวนการหลายแบบในการสรุปผล หลักสำคัญคือ การจำแนกค่า กลุ่มค่า ประโยคข้อความเข้ากลุ่ม หลังจากนั้นจัดกลุ่มนำเสนอ พร้อมทั้งแปลผลความหมาย เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน (ทศวรรณ คำทองสุข, 2550, หน้า 80-81)

ผู้วิจัยเป็นผู้ที่มีความสนใจในงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันมีการศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้ทำการสังเคราะห์

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์หอกิमान และการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

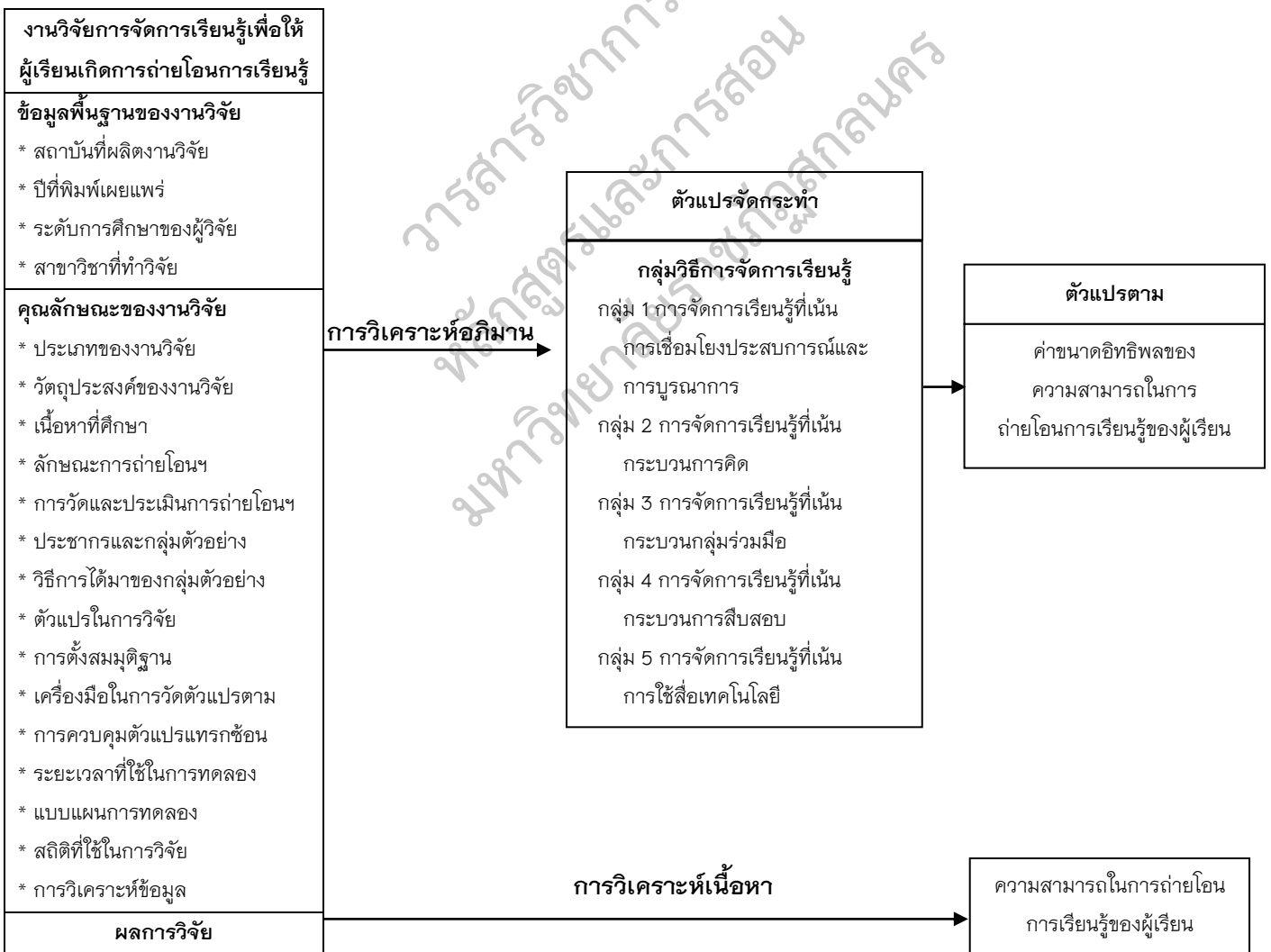
1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะและปริมาณงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน จำแนกตามกลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้ และระดับชั้นการศึกษา

3. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เนื้อหาางานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ และการวิเคราะห์หอกิमानสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คืองานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ที่พิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2565 ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท และรายงานการค้นคว้าอิสระ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย Thailis-Thai Library Integrated System และบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารออนไลน์อิเล็กทรอนิกส์ Thai Journals Online (ThaiJo) ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 65 เรื่อง

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ดังนี้

1. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์อภิमान เพื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีจำนวน 38 เรื่อง มีเกณฑ์ดังนี้

1.1 เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่มีข้อมูลเพียงพอ และมีรายงานค่าสถิติที่จำเป็นสำหรับการแปลงค่าสถิติเหล่านั้นให้เป็นค่าดัชนีมาตรฐาน ซึ่งจะต้องระบุค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม และกลุ่มเปรียบเทียบหรือระบุค่าสถิติทดสอบ เช่น ค่าสถิติทดสอบ t-test หรือค่าสถิติทดสอบ f-test เป็นสถิติที่จำเป็นสำหรับการแปลงค่าเป็นค่าขนาดอิทธิพล (Effect size)

1.2 เป็นงานวิจัยที่ต้องผ่านเกณฑ์คุณสมบัติตามขอบเขตของงานวิจัยด้านเนื้อหา และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับคุณภาพดีขึ้นไป

2. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งมีจำนวน 27 เรื่อง มีเกณฑ์ดังนี้

2.1 เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่มีเนื้อหาเพียงพอสำหรับการสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

2.2 เป็นงานวิจัยที่ต้องผ่านเกณฑ์คุณสมบัติตามขอบเขตของงานวิจัยด้านเนื้อหา และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัยอยู่ในระดับคุณภาพดีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิจัย

1. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและรูปแบบในการประเมินคุณภาพงานวิจัย

1.2 สร้างแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับ (Rubric) สร้างโดยปรับปรุงมาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การประเมิน และระดับการประเมินคุณภาพการวิจัย ซึ่งแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดการให้คะแนนแต่ละระดับดังนี้ 0 หมายถึง คุณภาพงานวิจัยน้อย 1 หมายถึง คุณภาพงานวิจัยค่อนข้างน้อย 2 หมายถึง คุณภาพงานวิจัยปานกลาง 3 หมายถึง คุณภาพงานวิจัยค่อนข้างสูง 4 หมายถึง คุณภาพงานวิจัยสูง เกณฑ์ในการแปลผลการประเมินคุณภาพงานวิจัย มีดังนี้ คะแนนประเมินอยู่ระหว่าง 3.21-4.00 หมายถึง คุณภาพดีมาก คะแนนประเมินอยู่ระหว่าง 2.41-3.20 หมายถึง คุณภาพดี คะแนนประเมินอยู่ระหว่าง 1.61-2.40 หมายถึง คุณภาพปานกลาง คะแนนประเมินอยู่ระหว่าง 0.81-1.60 หมายถึง คุณภาพค่อนข้างต่ำ และคะแนนประเมินต่ำกว่า 0.80 หมายถึง คุณภาพต่ำ

1.3 นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยและเกณฑ์การประเมินที่สร้าง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความครอบคลุมของประเด็นการประเมินและเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งความเหมาะสมและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. แบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิจัย

แบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรายละเอียดต่าง ๆ ของงานวิจัยโดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์อภิमान การวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการกำหนดประเด็นเพื่อสังเคราะห์งานวิจัย

2.2 สร้างแบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิจัย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเติมคำหรือเลือกตอบเพื่อสรุปรายละเอียดของงานวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ประกอบด้วย สถาบันที่ผลิตงานวิจัย ปีที่พิมพ์เผยแพร่ ระดับการศึกษาของผู้วิจัย สาขาวิชาที่ทำวิจัย ตอนที่ 2 คุณลักษณะของงานวิจัย ประกอบด้วย ประเภทของงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย เนื้อหาที่ศึกษา ลักษณะการถ่ายโอนการเรียนรู้ การวัดและประเมินการถ่ายโอนการเรียนรู้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรในการวิจัย การตั้งสมมุติฐาน เครื่องมือในการวัดตัวแปรตาม การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง แบบแผนการทดลอง สถิติที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และตอนที่ 3 ข้อมูลด้านผลการวิจัย ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

2.3 นำแบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความครอบคลุมของประเด็นการบันทึกข้อมูลงานวิจัย รวมทั้งความเหมาะสมและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประเมินคุณภาพงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จำนวน 65 เรื่อง และบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิจัย
2. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลในแบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิจัย
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่มีข้อมูลเพียงพอและมีรายงานค่าสถิติที่จำเป็นสำหรับการแปลงค่าสถิติเหล่านั้นให้เป็นค่าดัชนีมาตรฐาน จำนวน 38 เรื่อง
4. วิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ ในส่วนนี้ใช้ข้อมูลจากงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงปริมาณที่ไม่สามารถทำการวิเคราะห์ห่อภิมาณได้เนื่องจากให้ค่าสถิติที่ไม่เพียงพอต่อการประมาณค่าขนาดอิทธิพล ซึ่งมีจำนวนรวม 27 เรื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้ค่าสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์หาค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้สูตรการคำนวณของ Glass (1981)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน จำแนกตามกลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้ และระดับชั้นการศึกษา โดยใช้ Kruskal-Wallis Test
4. วิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์ลักษณะและปริมาณงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย พบว่า

- 1) สถาบันการศึกษาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด ในช่วงปี พ.ศ. 2543–2565 ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มิงงานวิจัย จำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.00 ลำดับที่ 2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น มิงงานวิจัยจำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.23 และลำดับที่ 3 มหาวิทยาลัยนเรศวร มิงงานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.69
- 2) ปีที่งานวิจัยมีการตีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.46 ปี พ.ศ. 2560 จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.84 และปี พ.ศ. 2558 จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.69
- 3) ระดับการศึกษาของผู้วิจัยที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด อันดับแรก ได้แก่ ระดับปริญญาโท จำนวน 26 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40.00 และลำดับที่ 2 คือ ระดับปริญญาเอก จำนวน 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.76
- 4) สาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 สาขาหลักสูตรและการสอน จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.53 ลำดับที่ 2 สาขาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา จำนวน 11 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.92 และลำดับที่ 3 สาขาการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.84

2. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัย

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัย พบว่า

1) ประเภทของงานวิจัยสูงที่สุดใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 การวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 34 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52.30 ลำดับที่ 2 การวิจัยและพัฒนา จำนวน 26 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40.00 และลำดับที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.69

2) วัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบมากที่สุด มีจำนวน 72 วัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 40.44 รองลงมาได้แก่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา มีจำนวน 60 วัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 33.70 และมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา มีจำนวน 30 วัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 16.85

3) เนื้อหาที่ศึกษาในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่า เนื้อหาสาระที่ใช้ในการศึกษาในงานวิจัยมากที่สุด คือ ดนตรีศาสตร์ มีจำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาได้แก่ วิทยาศาสตร์ มีจำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.42 และสังคมศึกษา มีจำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.57

4) ลักษณะการถ่ายโอนในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่า การถ่ายโอนการเรียนรู้มากที่สุด จำนวน 38 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 58.46 รองลงมาคือ การถ่ายโอนทักษะ จำนวน 15 เรื่อง 23.07 และการถ่ายโอนความรู้ จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.46

5) วิธีการวัดและการประเมินผลลักษณะการถ่ายโอนในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่า มีการใช้แบบทดสอบมากที่สุด จำนวน 23 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมาคือ การใช้แบบวัด จำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.57 และ การใช้แบบประเมิน จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.34

6) กลุ่มที่ศึกษาในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่า การศึกษาในกลุ่มมัธยมศึกษา (ม.1-6) มีมากที่สุดจำนวน 30 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 43.47 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มปริญญาตรี จำนวน 19 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.53 และกลุ่มประถมศึกษา (ป.1-6) จำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.73

7) งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีวิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจงมากที่สุด จำนวน

26 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.53 และ การใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.38

8) จำนวนตัวอย่างของกลุ่มทดลองมากที่สุด คือ 21-30 คน จำนวน 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.76 รองลงมาได้แก่ 31-40 คน จำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.15 และ 41 คนขึ้นไป จำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20

9) ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย พบว่า กลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการเสริมสร้างความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์และการบูรณาการ มีจำนวน 16 วิธี คิดเป็นร้อยละ 24.61 รองลงมาคือ กลุ่มการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด มีจำนวน 14 วิธี คิดเป็นร้อยละ 21.53 และกลุ่มการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้สื่อเทคโนโลยี มีจำนวน 8 วิธี คิดเป็นร้อยละ 12.30

10) ตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย พบว่า เป็นงานวิจัยที่ตัวแปรตามมีการศึกษาความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ร่วมกับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด จำนวน 25 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 38.46 รองลงมาคือ งานวิจัยที่ตัวแปรตามมีการศึกษาความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ร่วมกับการศึกษาเกี่ยวกับทักษะกระบวนการคิด จำนวน 23 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 35.38 และงานวิจัยที่ตัวแปรตามมีการศึกษาความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว จำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 32.30

11) การตั้งสมมติฐานการวิจัยของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่า มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยทิศทางเดียวเพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของกลุ่มทดลองก่อนและหลังมากที่สุด จำนวน 14 สมมติฐาน คิดเป็นร้อยละ 19.17 ซึ่งเท่ากับการตั้งสมมติฐานการวิจัยทิศทางเดียวเพื่อวิเคราะห์พัฒนาการหลังการศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 14 สมมติฐาน คิดเป็นร้อยละ 19.17 และรองลงมาคือ การตั้งสมมติฐานการวิจัยทิศทางเดียวเพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของกลุ่มทดลองหลังการศึกษาเทียบกับเกณฑ์ จำนวน 5 สมมติฐาน คิดเป็นร้อยละ 6.84

12) เครื่องมือในการวัดตัวแปรตามในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่า การใช้แบบทดสอบมากที่สุด จำนวน 38 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 40.42 รองลงมาคือ แบบวัด จำนวน

23 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 24.46 และแบบประเมิน จำนวน 8 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 8.51

13) งานวิจัยที่นำสังเคราะห์ พบว่า มีการควบคุม ตัวแปรแทรกซ้อน จำนวน 49 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 75.38

14) ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่า การวิจัยที่ใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์ขึ้นไป มีมากที่สุด จำนวน 31 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.69 และ รองลงมาคือ การวิจัยที่ใช้ระยะเวลา 2-3 สัปดาห์ จำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 32.30

15) แบบแผนการทดลองของการวิจัยที่ใช้มากที่สุด คือแบบ One Group Pretest Posttest Design มีจำนวน 23 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 35.38 รองลงมาได้แก่ แบบ Randomized Control Group Pretest Posttest Design มีจำนวน 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.76

16) สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัยของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่า ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มากที่สุด จำนวน 50 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา ได้แก่ ค่าร้อยละ จำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.80

17) สถิติทดสอบสมมติฐานที่ใช้มากที่สุด คือ t-test จำนวน 38 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.40 รองลงมาคือ One Way ANCOVA จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.30

18) การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่า มีการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลัง การทดลองมากที่สุด จำนวน 33 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 48.52 รองลงมา คือ การวิเคราะห์การเปรียบเทียบหลังการทดลอง กับเกณฑ์ จำนวน 18 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 26.47 และการวิเคราะห์การเปรียบเทียบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวน 16 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 23.52

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ในการดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ทำการจัดกลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ซึ่งเป็นเป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่มีข้อมูลเพียงพอ และมีรายงานค่าสถิติที่จำเป็นสำหรับการแปลงค่าสถิติเหล่านั้น

ให้เป็นค่าดัชนีมาตรฐาน จำนวน 38 เรื่อง โดยจัดเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์ และการบูรณาการ ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ การเรียนรู้เชิงบริบท การบูรณาการ วิทยาศาสตร์กับวิถีชีวิต การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

กลุ่ม 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบอภิปัญญา การเรียนรู้แบบขยายความคิด การเรียนรู้ด้วยวิธี Search Solve Create and Share (SSCS) การเรียนรู้ด้วยวิธี Model-Eliciting Activities (MEA) การเขียนบันทึกการเรียนรู้และวิธี Improve การสอนแนะให้รู้คิด การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคแผนผังความคิด และการจัดการเรียนรู้ตามหลักอภิทิบาท 4

กลุ่ม 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ร่วมมือ ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชน การเรียนรู้แบบร่วมงานในชั้นเรียน การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD และการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI

กลุ่ม 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสืบสอบ ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้โดยใช้การสืบสอบแบบ 7E การจัดเรียนรู้แบบสืบสอบโดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้การสืบสอบแบบ 5E และการจัดเรียนรู้แบบสืบสอบแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

กลุ่ม 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้สื่อเทคโนโลยี ประกอบด้วย การสอนทางไกล การใช้โปรแกรมบทเรียน แบบบูรณาการ การจัดการสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ สำหรับห้องเรียนกลับทาง การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านเว็บ และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ไร้ขอบเขต

ซึ่งผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน ปรากฏดังตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพล

ของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน จำแนกตามกลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้

กลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้	n	\bar{d}	S.D _d	Mean Rank	Chi-Square	Sig
กลุ่ม 1	12	2.87	1.77	21.54	1.04	0.90
กลุ่ม 2	12	2.51	1.69	18.50		
กลุ่ม 3	4	2.37	1.89	17.13		
กลุ่ม 4	4	2.77	1.29	21.75		
กลุ่ม 5	6	2.02	1.04	17.50		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 การเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน จำแนกตามกลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติทดสอบครัสคัล-วัลลิส (The Kruskal-Wallis Test) พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่มวิธีการที่แตกต่างกันไม่ทำให้ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าขนาดอิทธิพล (\bar{d}) พบว่าค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่มีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด คือ กลุ่ม 1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์และการบูรณาการ ($\bar{d} = 2.87, S.D_d = 1.77$) รองลงมา คือ กลุ่ม 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสืบสอบ ($\bar{d} = 2.77, S.D_d = 1.29$) กลุ่ม 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด ($\bar{d} = 2.51, S.D_d = 1.69$) กลุ่ม 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มร่วมมือ ($\bar{d} = 2.37, S.D_d = 1.89$) และกลุ่ม 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้สื่อเทคโนโลยี ($\bar{d} = 2.02, S.D_d = 1.04$) ตามลำดับ

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพล

ของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

ระดับชั้นการศึกษา	กลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้					
	n	\bar{d}	S.D _d	Mean Rank	Chi-Square	Sig
ประถมศึกษา	7	3.00	1.69	23.86	1.32	0.51
มัธยมศึกษา	24	2.45	1.45	18.50		
ปริญญาตรี	7	2.50	1.94	18.57		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 การเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา (ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และปริญญาตรี) โดยใช้สถิติทดสอบครัสคัล-วัลลิส (The Kruskal-Wallis Test) พบว่าระดับชั้นการศึกษาที่ต่างกัน ไม่ทำให้ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 กลุ่ม จึงสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา และเมื่อพิจารณาค่าขนาดอิทธิพล (\bar{d}) พบว่า ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับศึกษามีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด ($\bar{d} = 3.00, S.D_d = 1.69$) รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี มีค่าขนาดอิทธิพล ($\bar{d} = 2.50, S.D_d = 1.94$) และระดับมัศึกษามีค่าขนาดอิทธิพล ($\bar{d} = 2.45, S.D_d = 1.45$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

การวิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ในส่วนนี้ใช้ข้อมูลจากงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงปริมาณที่ไม่สามารถทำการวิเคราะห์ห่อภิมาณได้เนื่องจากให้ค่าสถิติที่ไม่เพียงพอต่อการประมาณค่าขนาดอิทธิพล ซึ่งมีจำนวนรวม 27 เรื่อง ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. กระบวนการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยสรุปประเด็นหลักการ
ในกระบวนการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ดังนี้

1) ผู้เรียนที่มีการสร้างกลวิธีการคิดแบบมีกระบวนการ
มีการรู้คิดในการวิเคราะห์สถานการณ์นำไปสู่การถ่ายโอน
การเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่มุ่งเน้นการจดจำเนื้อหา

2) การที่ผู้เรียนมีความเข้าใจในหลักการอย่างมี
ความหมาย และสถานการณ์ใหม่นั้นมีความคล้ายคลึงกับ
สถานการณ์ของการเรียนรู้ในอดีต ผู้เรียนจะสามารถนำ
ความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การเรียนรู้เพียงทฤษฎีในห้องเรียนเมื่อต้องลง
มือปฏิบัติจริง ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถแสดงศักยภาพใน
การบูรณาการทฤษฎีเพื่อการลงมือปฏิบัติจริงได้

4) สิ่งการเรียนรู้ที่ถูกนำไปใช้ในการถ่ายโอนมี 2 ลักษณะ
คือ เนื้อหาสาระและวิธีการ

5) องค์ประกอบสำคัญของการถ่ายโอนการเรียนรู้
ของผู้เรียน ได้แก่ แรงจูงใจและความชอบ ความเข้าใจในเนื้อหา
หรือแนวคิดที่ได้เรียนรู้อย่างชัดเจน ความสอดคล้องกับปัญหา
ที่พบ ความเชื่อมโยงสอดคล้องของแนวคิด สิ่งที่เรียนรู้
หรือกิจกรรมที่เคยทำกับสถานการณ์ใหม่ และการตัดสินใจ
ในการนำไปสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การถ่ายโอนการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยสรุปแนวทางการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้
ได้ดังนี้

1) การจัดเนื้อหาบทเรียนที่มีความสอดคล้องกัน
และการเรียงลำดับเนื้อหาจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม
จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้ดี

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความเข้าใจ
โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดหรือกลวิธีการคิดที่จะ
นำเอาความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับวิชาอื่น ๆ
หรือนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้

3) การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิด
การถ่ายโอนการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน
ได้แก่ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับสิ่งที่เรียนรู้
ใหม่ การส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการใช้ความรู้และสะท้อน

การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย การออกแบบกิจกรรมที่
ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในบริบทที่แตกต่าง
จากเดิม และการตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียน

4) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียน
เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้ดี ได้แก่ การใช้แผนผังความคิด
การทบทวนความรู้ในกลุ่มย่อย การใช้บันทึกรับรู้
การศึกษาจากวีดิทัศน์ การสลับย้อนกลับ การฝึกปฏิบัติ การฝึก
ปฏิบัติการวางแผนและการแก้ปัญหา การเรียนรู้โดยปฏิบัติจริง
และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงในชีวิตจริง

5) การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานควร
เริ่มจากสถานการณ์ที่ใกล้ตัวผู้เรียนก่อน แล้วจึงเชื่อมโยงไป
ยังสถานการณ์อื่น ซึ่งในการใช้สถานการณ์ในการเรียนรู้ควร
เป็นสถานการณ์ที่สร้างความสงสัยเพื่อนำไปสู่การสำรวจ
ตรวจสอบต่อไป ผู้สอนควรมีเทคนิคการใช้คำถามเพื่อกระตุ้น
การคิด ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในแนวคิดและการเชื่อมโยง
ความรู้ไปยังสถานการณ์อื่น ๆ

6) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่จะ
ช่วยเสริมสร้างการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี จะต้อง
มุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะในการวางแผนงานที่รอบคอบ
ทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา และการจัดการในสถานการณ์
และสภาพบริบทแวดล้อมที่สอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง

3. การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม การถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยสรุปแนวทางการจัด
สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการถ่ายโอนการเรียนรู้
ของผู้เรียนได้ ดังนี้

1) การสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ที่จะช่วย
เสริมสร้างการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี ควรเป็น
บรรยากาศของการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เผชิญสถานการณ์
ปัญหาที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ผู้เรียนมีความร่วมมือร่วมพลัง
ในการแก้ปัญหา มีการวิพากษ์ การสะท้อนความคิด และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้

2) ครูผู้สอนควรดำเนินกระบวนการสอนแนะ
หรือการโค้ช มีทักษะการใช้คำถามในการสอนแนะ กระตุ้น
การคิดของผู้เรียน ซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการถ่ายโอน
การเรียนรู้ของผู้เรียน

3) ข้อมูลจากการศึกษาการถ่ายโอนการเรียนรู้ในกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ได้แก่ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีมีผลต่อการถ่ายโอนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผล

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าและและการวิเคราะห์เนื้อหา ทำให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ลักษณะและปริมาณงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

จากผลการสังเคราะห์ลักษณะและปริมาณงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ ผู้วิจัยขออภิปรายผลในประเด็นข้อค้นพบที่สำคัญ ๆ ดังนี้

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์พบว่าสาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด ได้แก่ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นสาขาวิชาที่ศึกษาในศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนนวัตกรรมทางการเรียนรู้ จึงเป็นไปได้ที่จะมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะการถ่ายโอนการเรียนรู้นับเป็นเป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ระดับเชื่อมโยงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องส่งเสริมและจุดประกายการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการสังเคราะห์ด้านคุณลักษณะของงานวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่มีแบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design ที่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง มีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 21-30 คน ซึ่งมุ่งศึกษา และเปรียบเทียบความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ มากที่สุด ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากเป็นกรวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน จึงเลือกทำการศึกษาในห้องเรียนที่ตนเองทำการสอน โดยมุ่งที่จะศึกษาการจัดการเรียนการสอนในบริบทของห้องเรียนตาม

สภาพจริง ต้องการที่จะศึกษาทดลอง เพื่อที่จะตัดสินหรือตรวจสอบว่าการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ และมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

2. ค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลจากการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้สถิติทดสอบครัสคัล-วัลลิส (The Kruskal-Wallis Test) พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่มวิธีการที่แตกต่างกันไม่ทำให้ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศวรรณ คำทองสุข (2550) ที่ทำการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ พบว่า วิธีการสอนรูปแบบการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการมีค่าขนาดอิทธิพล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพล พบว่า ค่าขนาดอิทธิพลของกลุ่มวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่มีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด คือ กลุ่ม 1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์และการ บูรณาการ รองลงมาคือ กลุ่ม 4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสืบสอบ กลุ่ม 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด กลุ่ม 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มร่วมมือ และกลุ่ม 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้สื่อเทคโนโลยี ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารี พันธุ์มณี (2544, หน้า 265) ที่กล่าวถึงการสอนเพื่อให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ว่า ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้เชิงบวก กล่าวคือ ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริงในชีวิตประจำวันโดยจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง เน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และทำให้มีความหมายต่อชีวิต ต้องให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนจนสามารถนำไปปรับใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดนุลดา จามจรี (2564, หน้า 17) ที่กล่าวว่า เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้คือการเข้าถึงข้อมูลเพื่อจุดประสงค์ที่หลากหลาย เปลี่ยนสิ่งที่เรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่น คือ การช่วยให้ผู้เรียนถ่ายโอนสิ่งที่เรียนรู้ในสถานศึกษา

ไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันที่บ้าน ชุมชน และที่ทำงาน การถ่ายโอนการเรียนรู้ระหว่างงานที่มีความคล้ายคลึงกัน โดยใช้กลยุทธ์สำคัญในการยกระดับการถ่ายโอนการเรียนรู้จากสถานศึกษาไปยังสถานการณ์อื่น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ได้ดีขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสิ่งสำคัญ คือ ต้องค้นหาวิธีที่จะช่วยผู้เรียนพัฒนาความเชี่ยวชาญที่ปรับเปลี่ยนได้

ผลการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา (ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และปริญญาตรี) โดยใช้ Kruskal-Wallis Test พบว่าระดับชั้นการศึกษาที่ต่างกัน ไม่ทำให้ขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 กลุ่ม จึงสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นาถยา พรหมประศรี, มารศรี กลางประพันธ์ และสมเกียรติ พลละจิตต์ (2565) ที่สังเคราะห์งานวิจัย โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่างกับค่าขนาดอิทธิพลของรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไม่ทำให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ นั้นแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาค่าขนาดอิทธิพล พบว่า ขนาดอิทธิพลของรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างระดับประถมศึกษา มีค่าขนาดอิทธิพลมากที่สุด รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา และผลการวิจัยของ ปรีดา แข็งขัน (2562) ที่ทำการสังเคราะห์งานวิจัยด้านนวัตกรรมจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษานวัตกรรมจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ระหว่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ t-test for Independent Samples พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การวิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาได้ข้อสรุปใน 3 ประเด็นและ ผู้วิจัยขออภิปรายผล ดังนี้

1. กระบวนการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยสรุปข้อค้นพบเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้ว่า ผู้เรียนที่มีการสร้างกลวิธีการคิด มีการรู้คิดในการวิเคราะห์สถานการณ์ มีความเข้าใจในเนื้อหา แนวคิด หลักการที่ได้เรียนรู้ อย่างมีความหมายและชัดเจน มีความเข้าใจความเหมือน ความคล้ายคลึงระหว่างสถานการณ์ ความสอดคล้องกับปัญหาที่พบ ความเชื่อมโยงสอดคล้องของแนวคิด สิ่งที่เราเรียนรู้หรือกิจกรรมที่เคยทำกับสถานการณ์ใหม่ ตลอดจนมีแรงจูงใจ และความชอบ จะนำไปสู่การถ่ายโอนการเรียนรู้ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2565, หน้า 284) ที่กล่าวว่า การถ่ายโอนการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับการที่ผู้เรียนมีสติรู้ว่าจะใช้ยุทธศาสตร์อะไรและเมื่อไร และรู้จักประเมินประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์ที่ใช้ ผู้เรียนต้องเข้าใจสภาพการณ์ มีความตระหนักรู้ มีความรู้ความเข้าใจที่สัมพันธ์กับสภาพการณ์หรืองานใหม่ สามารถวิเคราะห์สภาพการณ์ใหม่ได้อย่างถูกต้อง มีการวางแผน ควบคุมดูแลขณะที่ทำงานและการใช้ยุทธศาสตร์การรู้คิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บังอร เสรีรัตน์ (2557, หน้า 102) ที่ศึกษาพบว่า ขั้นตอนการนำสิ่งที่เรารู้ไปใช้ มี 3 ขั้นตอน คือ การทบทวนความรู้ และวางแผนการนำไปใช้ กำกับ ตรวจสอบ และการประเมินผล และเหตุผลในการเลือกสิ่งที่เรารู้ไปใช้มี 4 ประการ คือ ความชอบ การเข้าใจเนื้อหา อย่างชัดเจน ความสอดคล้องกับปัญหาที่พบ และความคล้ายของกิจกรรมใหม่กับกิจกรรมที่เคยทำ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยสรุปข้อค้นพบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดหรือกลวิธีการคิดที่จะนำเอาความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับวิชาอื่น ๆ หรือนำมาใช้ในการแก้ปัญหา กระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้อื่นกับสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการใช้ความรู้และสะท้อนการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย การออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในบริบทที่แตกต่างจากเดิม และการตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช และวิมลศรี ศุภิลวรรณ (2563, หน้า 221-225) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ระดับเชื่อมโยงเป็นการฝึกทักษะในการมองเห็นหรือเข้าใจความเหมือน หรือความคล้ายคลึงระหว่างสถานการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ทักษะนี้สำคัญที่สุดในการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยง ซึ่งการเรียนรู้สู่ความเชื่อมโยงจะเกิดขึ้น เมื่อผู้เรียนมีเป้าหมายของการเรียนรู้และเป้าหมายนั้นมีความหมายหรือมีคุณค่าต่อตนเอง ดังนั้น หน้าที่ของครู คือ ทำให้การเรียนรู้มีเป้าหมายที่ชัดเจนมองเห็นได้ และผู้มองเห็นคือนักเรียน และนักเรียนมองเห็นไปถึงคุณค่าของเป้าหมายนั้นต่อตนเอง ต่อชีวิตในอนาคตของตนเอง ครูจึงต้องหมั่นสร้างแรงบันดาลใจต่อการเรียนรู้ผ่านเป้าหมายที่นักเรียนรู้สึกว่ามีคุณค่า และต้องช่วยให้นักเรียนวัดความก้าวหน้าของตนเองได้ ซึ่งวิธีสร้างความก้าวหน้าที่นักเรียนมองเห็นได้ชัดคือ การนำปัญหาท้าทายให้นักเรียนแก้ไข นี่คือที่มาของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั่นเอง

3. การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยสรุปข้อค้นพบเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ว่า การสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ที่จะช่วยเสริมสร้างการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี ควรเป็นบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เผชิญสถานการณ์ปัญหาที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ผู้เรียนมีความร่วมมือร่วมพลังในการแก้ปัญหา มีการวิพากษ์การสะท้อนความคิด และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรดำเนินกระบวนการสอนแนะหรือการโค้ช มีทักษะการใช้คำถามในการสอนแนะเพื่อกระตุ้นการคิดของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดนุลดา จามจรี (2564, หน้า 15) ที่กล่าวว่า

สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการถ่ายโอนการเรียนรู้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสนับสนุน (Support) และบรรยากาศ (Climate) ในประเด็นของการสนับสนุน ประกอบด้วยบทบาทของผู้สอนในการสนับสนุนให้ผู้เรียนนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ และเชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตจริง ด้วยการให้ข้อเสนอแนะและการสนับสนุนข้อมูลกับผู้เรียน สำหรับบรรยากาศจะหมายถึงสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการใช้ความรู้ และทักษะที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งลักษณะที่จะบ่งชี้ถึงสถานการณ์ที่เอื้อต่อการถ่ายโอนการเรียนรู้ ประกอบด้วย สถานการณ์ที่เป็นนัย (Situational cues) และผลสืบเนื่อง (Consequences) ซึ่งสถานการณ์ที่เป็นนัย หมายถึง เป้าหมายที่สอดคล้อง ความพร้อมในทรัพยากร รวมถึงการเปิดโอกาสในการใช้ความรู้ ส่วนผลสืบเนื่องหมายถึง ตัวแรงกระตุ้นที่เป็นทางบวก เช่น รางวัล และในทางลบ เช่น การลงโทษ นอกจากนี้ บรรยากาศยังมีความหมายครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วม การตัดสินใจ การมีวัฒนธรรมที่เน้นการสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน รวมถึงการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดและแบ่งปันข้อมูล มีส่วนร่วมให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ถึงแม้จะพบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ต่างกัน และจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นการศึกษาแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อขนาดอิทธิพลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างไรก็ตามมีความสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของค่าอิทธิพลพบว่า แต่ละกลุ่มมีระดับค่าขนาดอิทธิพลที่ต่างกัน ดังนั้นจึงควรนำมาพิจารณาในการวางแผนและออกแบบการเรียนการสอน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. จากผลการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า กระบวนการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการวางแผนและออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้จึงต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียน ออกแบบ

วิธีการจัดการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้

2. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาผลการวิจัยที่วัดในรูปของดัชนีมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ รวมทั้งการสังเคราะห์แบบชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानในงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ฐิยาพร กันตาทนวัฒน์. (2563). *จิตวิทยาการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- คนุลา จามจรี. (2564). *การออกแบบการเรียนรู้ : แนวคิดและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทศวรรณ คำทองสุข. (2550). *การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ : การวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์อภิमान*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาถยา พรหมประศรี มารศรี กลางประพันธ์ และสมเกียรติ พลละจิตต์. (2565). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษโดยการวิเคราะห์อภิमान. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 19(85), 12–23.
- บังอร เสรีรัตน์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการถ่ายโอนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 9(2), 102–114.
- ปริดา แข็งขัน. (2562). *การสังเคราะห์งานวิจัยด้านนวัตกรรมจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2550). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, เพียวร์ ยินดีสุข และพรเทพ จันทราอุกฤษฏ์. (2566). *การเรียนรู้เชิงรุกเสริมสร้างสมรรถนะ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช และวิมลศรี ศุภสิวรรณ. (2563). *ครูเพื่อศิษย์ สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยง*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- ศิริยุพา พูลสุวรรณ. (2555). *การสังเคราะห์งานวิจัย : หลักการและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2561). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดการประเมิน การวิจัย และการประกันคุณภาพ ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2564). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2565). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 14)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี พันธุ์ณี. (2544). *จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- Glass, G.V., B. McGraw. and M.L. Smith. (1981). *Meta-Analysis in Social Research*. Beverly Hills: Sage.
- Mohming, H., et al. (2017). Science in Classroom and knowledge Transfer to Muslim Way of life. *Veridian E-Journal, Silpakorn University, International (Humanities, Social Science and Arts)*, 10(4), 134–147.